

Επιλογές από το περιεχόμενο διαφανειών ομιλίας Λ. Βασενχόβεν στην Ελληνική Εταιρεία

[Στο πρώτο μέρος γίνεται μια σύντομη αναδρομή στο σχετικό ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΜΠ της περιόδου 1996-99. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται θέσεις για τον φορέα διαχείρισης του πάρκου κατά την φάση λειτουργίας του).

Ελληνική Εταιρεία

Ημερίδα:

Το Μητροπολιτικό Πάρκο στο Ελληνικό και οι Χώροι Πρασίνου στην Αθήνα

20 Νοεμβρίου 2007

Το Μητροπολιτικό Πάρκο Ελληνικού και τα σχετικά ερευνητικά προγράμματα του Ε. Μ. Πολυτεχνείου

Λουδοβίκος Κ. Βασενχόβεν

Ομότιμος Καθηγητής Ε.Μ. Πολυτεχνείου

Χρονολόγηση

- 1995: Ν.2338 / Νέο αεροδρόμιο στα Σπάτα - Μητροπολιτικό Πάρκο στο Ελληνικό.
- 1996-99: Ερευνητικό πρόγραμμα Ε.Μ. Πολυτεχνείου (*Ανάπτυξη του Χώρου του Αεροδρομίου του Ελληνικού*) με ανάθεση Οργανισμού Αθήνας / Εναλλακτικά σενάρια ανάπτυξης.
- 2001: Λειτουργία νέου αεροδρομίου στα Σπάτα / Κυβερνητικές αποφάσεις για Πάρκο Ελληνικού και Ολυμπιακό Πόλο.
- 2003: Διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ιδεών για το πάρκο.
- 2004: 1ο βραβείο σε μελέτη Γάλλων αρχιτεκτόνων.
- 2006-07: Ανάθεση (και έγκριση) από ΥΠΕΧΩΔΕ οριστικής εξειδικευμένης μελέτης και προγράμματος ανάπτυξης στους Serrero, Fernandez και Coignet.
- 2007: Ερευνητικό πρόγραμμα ΕΜΠ για φορέα ανάπτυξης και διαχείρισης.

Θέσεις και κατευθύνσεις ΥΠΕΧΩΔΕ και Οργ. Αθήνας (1995)

Μετατροπή αεροδρομίου Ελληνικού σε Μητροπολιτική Ζώνη Πρασίνου

Πρόβλεψη ήπιας οικιστικής ανάπτυξης για να συσσωρευθούν οι αναγκαίοι πόροι για:

- Δημιουργία πολυλειτουργικού πάρκου με αυτοχρηματοδότηση,
- Υποδομές και δίκτυα ποιότητας ζωής καθώς και για την παροχή αντισταθμιστικών οφελών στην ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων, και
- Παρεμβάσεις, αναπλάσεις και ζώνες πρασίνου στις υποβαθμισμένες περιοχές της Αττικής.

Βασικοί στόχοι ερευνητικής ομάδας ΕΜΠ

- Δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου πρασίνου, πολιτισμού και αναψυχής με ήπια μορφή ανάπτυξης και φιλικό για τον επισκέπτη περιβάλλον.
- Απόδοση έκτασης 4.000 στρεμμάτων προς χρήση για πάρκο πρασίνου και υπαίθριας αναψυχής με επιλεκτικές διάσπαρτες πολιτιστικές χρήσεις κατά το δυνατό σε υφιστάμενα και διατηρούμενα κελύφη.

Ερευνητικό πρόγραμμα ΕΜΠ: Αρχές κατάστρωσης εναλλακτικών σεναρίων

- Πάρκο πρασίνου, σταθερό στοιχείο σε όλα τα σενάρια,
- Λειτουργία σε όλες τις ώρες.
- Πρόσβαση με Μετρό και τραμ.
- Πρόβλεψη ενός Μέσου Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) στο εσωτερικό του χώρου.
- Αποκλεισμός ιδιωτικών αυτοκινήτων.
- Εξασφάλιση πολυλειτουργικότητας.
- Ποιότητα περιβάλλοντος.
- Συνέργειες δραστηριοτήτων.
- Ενίσχυση τουριστικής δραστηριότητας στην Αθήνα.
- Πολιτιστικές χρήσεις, π.χ. κέντρο μουσικής και αίθουσα συναυλιών στο σενάριο «Τέχνες και Λόγος / Δημιουργία Πολιτιστικού Πόλου».
- Ιστορία χώρου και μουσεία.
- Διείσδυση νερού στο πάρκο και ενυδρείο.
- Υπογειοποίηση τμήματος της Λεωφόρου Ποσειδώνος και σύνδεση πάρκου με παραλία.
- Γραφεία, ξενοδοχεία και πρότυπη κατοικία για επιχειρηματική εκμετάλλευση σε έκταση περίπου 900 στρ.
- Μετα-Ολυμπιακή παρουσία αθλητικών υποδομών.

4 σενάρια ΕΜΠ

1. Θεματικά πάρκα: Θεματική αναψυχή
2. Τέχνες και λόγος: Δημιουργία πολιτιστικού πόλου
3. Κέντρο εκθέσεων και συνεδρίων και διεθνής έκθεση
4. Αεραθλητισμός και τηλεπικοινωνιακή τεχνολογία

Σκαριφήματα πρώτης συνθετικής προσέγγισης.

Προκαταρκτική επιλογή σεναρίου βασιζόμενου στα εναλλακτικά σενάρια 2 και 3.

Το πάρκο πρασίνου ήταν σταθερό στοιχείο σε όλα τα σενάρια.

Η τελική πρόταση ήταν αντικείμενο της γ' φάσης που δεν υλοποιήθηκε.

Τι περιμένουμε από το πάρκο στην φάση της λειτουργίας του;

Παραδοσιακοί στόχοι πάρκων:

- Αισθητική των πόλεων
- Δυνατότητες αναψυχής.

Σημερινές αντιλήψεις για την συμβολή των πάρκων:

- Καλλιέργεια των νέων,
- Δημόσια υγεία,
- Συμμετοχή και συνεργασία πολιτών,
- Κοινωνική συνοχή,
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης,
- Σχηματισμός πολύτιμου κοινωνικού κεφαλαίου.

Η διεύρυνση των δραστηριοτήτων ενός αστικού πάρκου:

- Δημιουργεί δεσμούς με ευρύτερες, ποικίλες κοινωνικές ομάδες και φορείς εθελοντικού και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,
- Συμβάλλει σε συνοχή κοινωνίας,
- Παρέχει γνώση και πληροφορία και ενισχύει έργο εκπαιδευτικών, ερευνητικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών φορέων,
- Επιτρέπει την συνεργασία με τον μη κυβερνητικό, μη κερδοσκοπικό τομέα,
- Διευκολύνει την αναζήτηση πόρων των οποίων έχει ανάγκη η διαχείριση του πάρκου,
- Βοηθάει την γνωριμία με τον φυσικό κόσμο με κατάλληλες εγκαταστάσεις (βοτανικών κήπων κ.ά).

Τι πρέπει να χαρακτηρίζει το Μητροπολιτικό Πάρκο;

- Αλλαγή νοοτροπίας και καινοτομική προσέγγιση,
- Αναψυχή, ποιότητα ζωής, απόλαυση φυσικού στοιχείου,
- Μάθηση, πειραματισμός και έρευνα φυσικού κόσμου,
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις,
- Πόρος και σημείο έλξης μητροπολιτικής και εθνικής εμβέλειας,
- Κύριος τουριστικός πόλος και πόρος της πόλης,
- Βασικό αξιοθέατο της Αθήνας.

Το πάρκο είναι:

- Πολύπλοκο τεχνικό και κηποτεχνικό έργο,
- Οργανισμός με σύνθετη οργάνωση και διαχείριση.

Ποιές είναι οι προκλήσεις κατά την λειτουργία του πάρκου;

Η μεγαλύτερη όμως πρόκληση είναι

- Η καθημερινή ζωή του πάρκου, και
- Η ανταπόκριση του στις επιθυμίες και ανάγκες της κοινωνίας και των κάθε λογής χρηστών.

Τι απαιτεί η λειτουργία του πάρκου και του φορέα του;

- Κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό: Υψηλό επιστημονικό επίπεδο, φαντασία, δημιουργικότητα, ικανότητα επικοινωνίας με κοινωνία.
- Βοήθεια συμμάχων, υποστηρικτών, δωρητών, χορηγών και εθελοντών.
- Άριστη δικτύωση με την κοινωνία της πόλης.

Σχήματα διαχείρισης και λειτουργίας

Δημόσιοι φορείς διαχείρισης πάρκων:

- Δοκιμασμένη λύση και πιθανότητα σταθερής χρηματοδότησης,
- Αργές - γραφειοκρατικές διαδικασίες και κουλτούρα ρουτίνας,
- Έλλειψη φαντασίας και καινοτομικής διάθεσης.

Μη κυβερνητικοί, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί:

- Ευελιξία και ικανότητα κινητοποίησης κοινωνίας,
- Προσέγγιση ευρύτατου κοινού και κοινωνική αποδοχή,
- Προσέλκυση χορηγιών,
- Εύλογη απαίτηση συμμετοχής σε αποφάσεις.

Στόχοι μελλοντικής διαχείρισης – λειτουργίας

- Συγκέντρωση - ανάπτυξη τεχνογνωσίας - καινοτομικών πρακτικών και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών,
- Εθνική – διεθνής δικτύωση με αντίστοιχους φορείς,
- Ανάπτυξη μεθόδων παρακολούθησης και δεικτών,
- Διάδοση καλών πρακτικών σε άλλα πάρκα στην Ελλάδα,
- Εκπαίδευση – κατάρτιση – ενημέρωση – έρευνα,
- Διαβούλευση με κοινωνία, συνεργασία με φορείς, προσέγγιση χορηγών για υλοποίηση έργων και προγραμμάτων
- Αειφόρος διαχείριση, συντήρηση – διαρκής ανανέωση πάρκου,
- Αποτελεσματική – διαφανής οικονομική διαχείριση.

Λειτουργίες φορέα διαχείρισης:

- Σχεδιασμός, προγραμματισμός και τεχνικές δραστηριότητες
- Διοικητικές και οικονομικές λειτουργίες
- Πάρκο πρασίνου, ζωή του πάρκου και επαφή με την κοινωνία

Ιδιαίτερη σημασία εκπαιδευτικής δραστηριότητας:

- Περιβαλλοντική εκπαίδευση για παιδιά και νέους,
- Συνεργασία με σχολεία και ανάπτυξη διδακτικών μεθόδων,
- Προγράμματα για φοιτητές, συνεργασία με ΑΕΙ, συνεχιζόμενη εκπαίδευση,
- Συνεργασία με ερευνητικούς και πολιτιστικούς φορείς.

Λειτουργίες ζωής του πάρκου / Οργάνωση:

- Θεατρικών και κινηματογραφικών παραστάσεων και συναυλιών, π.χ. με την δημιουργία μουσικού κέντρου και αίθουσας συναυλιών, που θα μπορούσε να είναι η μόνιμη στέγη της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών,
- Συνεδρίων, ημερίδων και σεμιναρίων,
- Εκθέσεων σε εκθεσιακό κέντρο, μουσεία και υπαίθριες εγκαταστάσεις,
- Αθλητικών γεγονότων,
- Εκδηλώσεων σε συνεργασία με ομοειδείς εθνικούς – διεθνείς φορείς, ιδιαίτερα για ειδικές ομάδες χρηστών, κυρίως παιδιών και ηλικιωμένων.

Τελικές σκέψεις

Το έργο του Μητροπολιτικού Πάρκου Ελληνικού είναι κάτι πολύ μεγαλύτερο από την δημιουργία ενός χώρου πρασίνου και αναψυχής.

Πρέπει να είναι πραγματικά ένα έργο μητροπολιτικής, εθνικής και, γιατί όχι, διεθνούς εμβέλειας και προβολής, που θα το επισκέπτονται οι γονείς με τα παιδιά για να περάσουν μαζί μια ευχάριστη και δημιουργική Κυριακή, αλλά και τουρίστες που θα το συγκαταλέγουν ανάμεσα στα αξιοθέατα της Αθήνας.

Το πάρκο πρέπει να είναι χώρος πειραματισμού, γνωριμίας με τον φυσικό κόσμο και τον πολιτισμό, μάθησης, έρευνας και κοινωνικής επαφής και συνοχής, αλλά και πηγή πληροφόρησης, γνώσης και βοήθειας σε άλλα μικρότερα Ελληνικά πάρκα, πανεπιστήμια, σχολεία και ερευνητικά κέντρα.

Γι' αυτό κρίσιμη δεν είναι μόνο η φάση της ανάπτυξης και κατασκευής του, αλλά, πολύ περισσότερο, η φάση της λειτουργίας και διαχείρισης του, όταν θα ανοίξει για να υποδεχθεί τον κόσμο.

Στην φάση αυτή πρέπει να αποδειχθεί η ικανότητα του μελλοντικού φορέα διαχείρισης να συνεργασθεί με την κοινωνία, δηλαδή να ανοίξει τις πόρτες του, για ουσιαστική συμμετοχή, σε μη κυβερνητικές και ιδιωτικές οργανώσεις, τον κόσμο της εκπαίδευσης και έρευνας, τους εθελοντές, τους νέους και τα παιδιά.

Πρέπει να στελεχωθεί με υψηλής στάθμης προσωπικό, να δουλέψει με κοινωνικούς φορείς και να αξιοποιήσει τις συμβουλές, αλλά και τις χορηγίες, ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών οργανισμών.

Μόνο έτσι θα δικαιωθεί η δημιουργία του πάρκου και θα πετύχει το τεράστιο αυτό εγχείρημα.

Η συνηθισμένη αντίρρηση είναι ότι αυτά τα πράγματα δεν γίνονται στην Ελλάδα...

Και όμως μπορούν να γίνουν στο Πάρκο του Ελληνικού και να λειτουργήσουν σωστά!